

IN DE SCHIJNWERPERS

Natuurpunt Eeklo-Kaprijke-Evergem Op vinkenslag in de Kiekebossen

*Chris Balcaen,
lid redactie Snep!
Foto's: Rik Van Herck*

Natuurpunt Eeklo-Kaprijke-Evergem is actief in een uitgestrekt gebied met veel groen. Vooral het provinciaal domein Het Leen in Eeklo en de Lembeekse bossen in Kaprijke zijn geliefd bij wandelaars, maar ook in de Kiekebossen in Evergem vind je heel waardevolle natuur. De plaatselijke kern van de afdeling ijvert om een zo groot mogelijk deel van dit gebied in beheer te krijgen. Dat dit niet gemakkelijk is, hoorden we van Christine De Bie, voorzitter en een van de belangrijkste voortrekkers voor meer en betere natuur in de omgeving van Eeklo.

“Ik sta eigenlijk niet zo graag in de schijnwerpers”, verwittigt Christine wanneer ik pols naar een afspraak voor een interview. Toch word ik vriendelijk uitgenodigd bij haar thuis en enkele dagen later zitten we gezellig met een kopje thee rond het houtvuur, terwijl ze enthousiast van wal steekt over haar leven voor de natuur. Dat begon twintig jaar geleden toen ze een cursus voor natuurgids volgde. Mark Boone (zaliger), een van haar begeleiders en destijds voorzitter van De Wielewaal, maakte haar warm voor een bestuursfunctie bij de nieuwe Natuurliefhebbersafdeling die ontstond uit de samensmelting van De Wielewaal en Natuurrezervaten in Eeklo, Kaprijke en Evergem. Die nieuwe afdeling sloot zich net als verschillende andere in de streek aan bij de regionale koepel Natuurpunt en Partners Meetjesland.

Waarin ligt precies de natuurwaarde van de Kiekebossen?

Christine: “Het gebied heeft niets te maken met ‘kiekens’, noch met bossen. Het bestaat uit een aantal kleinere perceeltjes in de Kalevallei, een unieke beekvallei met een waardevolle geomorfologie die goed bekend is bij natuurliefhebbers. Het gebied bestaat uit weilanden begrensd door grachten die allemaal uitmonden in De Kale. Je vindt hier allerlei vochtminnende planten als dotterbloem en echte koekoeksbloem. Aan de waterkant groeien lisdodde, rietkragen, watertorkruid, waterzuring, poelruit, egelskop en verschillende zeggesoorten. Van de gemeente Evergem kregen we een vijver en een aanpalend perceel in beheer. Verder beheren we ook een klein perceeltje grasland dat eigendom is van Natuurpunt en een bosje met vooral wilgen. In totaal beheren we ongeveer vijf hectare. De rest van het 24 hectare grote terrein is nog in privéhanden. Daarin liggen natte zones met een interessante vegetatie. Op termijn willen we graag het volledige gebied beheren om er met aangepaste ingrepen als verschraling en overstroming een dottergrasland van te maken.

In 2004 zijn we gestart met het aankopen van gebieden, maar dat loopt niet al te vlot. In deze regio wonen veel paardenliefhebbers en landbouwers die de graslanden gebruiken. Een eigenaar wil wel verkopen, maar voorlopig vindt hij de prijs die we kunnen geven nog te laag. Naast onze aankoopopgingen proberen we de eigenaars te overtuigen om geen meststoffen te gebruiken en de weiden te laten begrazen door koeien. Natuurlijk kunnen we niemand verplichten, maar we proberen wel aan te tonen dat onkruidbestrijding ook kan zonder chemicaliën. Zo is het ons gelukt om

de Japanse duizendknoop aan de vijver bijna volledig uit te roeien. Gewoon door gebruik van een zwarte plasticfolie en dankzij een oplettende buur die elke nieuwe scheut verwijderde, is deze woekerplant en ongewenste exoot nu zo goed als verdwenen.”

Heeft jullie afdeling nog andere natuurgebieden in beheer? Wat met Het Leen?

Christine: “Het Leen in Eeklo is een provinciaal domein. Het is mooi aangelegd en bevat veel waardevolle natuur, maar die wordt niet beheerd door Natuurpunt. We bezitten alleen een aanpalende dreef en we hopen rond Het Leen in de toekomst ook nog bijkomende terreinen te verwerven. We beschikken ook over een gebiedje in Kluizen, het populierenbos Holeinde. Dat bos is zeer nat en ontoegankelijk, maar het heeft een kalkrijke bodem en dat is zeldzaam in Vlaanderen. We volgen ook de evolutie in de Lembeekse bossen in Kaprijke, die gedeeltelijk eigendom zijn van de Watermaatschappij. Ooit probeerden we een stukje heidegebied in die bossen in beheer te krijgen omdat er verruiging dreigde. De heide zou verdwijnen ten voordele van bomen als Amerikaanse eik en Amerikaanse vogelkers. Zonder aangepast beheer zal dit waardevolle gebied volledig verruigen tot bos.”

Wie zorgt in jullie afdeling voor het natuurbeheer en wat zijn de belangrijkste beheerwerken?

Christine: “Een vijftal mensen van het beheerteam komt regelmatig samen om de noodzakelijke beheerwerken te bespreken. Regelmatig moeten de rietkragen worden gemaaid om de sloten vrij te houden. Hier en daar zijn pijlbuizen aangebracht om het

waterpeil te controleren. Er moeten ook bomen worden geknot. In het voorjaar wordt er gemaaid en na de zomer komen er paarden en runderen op de weilanden voor begrazing. Enkele vrijwilligers volgen ook de fauna en flora op. De vijver in de Kiekebossen was volledig dichtgegroeid en moest dus worden uitgeschept. Minister Schauvliege kwam het startsein geven met de eerste schep. Intussen zijn hier zowel de kleine als de alpenwatersalamander aangetroffen. Het is de bedoeling in de Kiekebossen zo veel mogelijk percelen aan te kopen, zodat we ooit een wandelpad rond het gebied kunnen aanleggen.”

Welke zijn de belangrijkste activiteiten van de afdeling? Hoe bereiken jullie de leden?

Christine: “Omdat we nog geen aaneengesloten gebied hebben, kunnen we geen grote wandelingen in onze eigen gebieden organiseren. Soms trekken we met onze leden op verkenning naar andere natuurgebieden en elk jaar organiseren we een zogenaamd kiekefestijn. De opbrengst dient voor de aankoop van bijkomend natuurgebied. Af en toe begeleid ik een groep als natuurgids. Mijn specialiteit is zoogdieren. Ik pluist braakballen uit van uilen en door de schedels die daarin te vinden zijn, kan ik afleiden welke muizen er in het gebied voorkomen en wat er op het menu van de uilen staat. Daarnaast vind ik het een taak van Natuurpunt om de mensen ‘natuurbewuster’ te maken. We nodigen gastsprekers uit die een voordracht geven over de natuur in andere gebieden. Elk jaar organiseren we ook een cursus over een bepaald thema. Dit jaar bestond de cursus over bijen uit drie theorielessen, drie praktijklessen en een

“Ik zie nog altijd veel te nette tuinen waarin de natuur geen kans krijgt. Door zelf het voorbeeld te geven, hebben we ook onze kinderen liefde voor de natuur bijgebracht.”

Christine De Bie

workshop, waarin de deelnemers een bijenhotel maakten. Hierbij kwam het nut van bijen, de gevaren waaraan bijen blootstaan en de noodzaak van een aangepaste omgeving aan bod. Het bijenhotel staat nu in de tuin van een school en biedt onderdak aan solitaire bijen.

We vinden ook dat de mensen zelf meer kunnen doen om de natuur vooruit te helpen. Dat kan bijvoorbeeld beginnen in de eigen tuin. Ik zie nog altijd veel te nette tuinen waarin de natuur geen kans krijgt en de mensen zijn soms moeilijk te overtuigen dat het ook zonder pesticiden kan. Mijn eigen tuin bewijst nochtans het tegendeel. De weide waar vroeger schapen liepen, hebben we omgevormd tot een terrein met fruitbomen, groenten, bloemen en kruiden en alles wordt ecologisch beheerd. Door zelf het voorbeeld te geven, hebben we ook onze kinderen liefde voor de natuur bijgebracht.”

Hoeveel leden hebben jullie en hoe onderhouden jullie de band met de leden?

Christine: “Onze afdeling telt 724 leden. Vooral in Evergem, waar veel jonge gezinnen wonen, komen er elk jaar nieuwe leden bij, maar we groeien in de drie gemeenten. Alle nieuwtjes van onze afdeling staan vermeld in ‘Falco’, een katern in het overkoepelende tijdschrift ‘Natuur en Landschap Meetjesland’. Daarin kondigen we onze activiteiten aan en een week voor elke activiteit krijgen onze leden nog eens een e-mail ter herinnering. Vooral dank zij die herinneringsmail is er meestal een mooie opkomst. De bestuursleden vergaderen vier maal per jaar en daarnaast communiceren we veel via e-mail. Ik ben voorzitter van de afdeling en Frederik De Meyer is secretaris. Hij woont nu in Gent, maar is afkomstig uit Lembeke en die gemeente ligt hem nog altijd na aan het hart. Chris Bruggeman is voorzitter en secretaris van de natuurhistorische werkgroepen: een planten-, een zoogdieren-, een paddenstoelen- en een insectenwerkgroep. Koen Cornelis is onze webmaster en

daarnaast zijn er nog de bestuursleden Rik Van Herck en David Martens.”

Hebben jullie nog specifieke plannen voor de toekomst?

Christine: “We doen ons best om bijkomende gebieden te verwerven en waardevolle stukken natuur te behouden. Hiervoor werken we veel samen met de gemeente. We geven tips over maatregelen om de natuur zoveel mogelijk te beschermen. Binnen afzienbare tijd wordt het plaatselijk ziekenhuis afgebroken en in dat kader geven we tips over de aanleg van de site, bijvoorbeeld over mogelijkheden om nestkasten te voorzien voor gierzwaluwen en vleermuizen.

Soms komen mensen zelf interessante planten melden en vragen of we daar iets mee kunnen doen. Er bestaat een goede wisselwerking met de inwoners en ook met minister Schauvliege, die zelf in Evergem woont. In het algemeen kunnen we niet klagen over de inzet van de mensen, maar we snakken naar meer jong bloed in het bestuur. Sporadisch komen jongeren meedenken en meewerken, maar het is niet evident om mensen te vinden die blijvend willen meedraaien in het bestuur.”

Werken jullie soms samen met Natuurpunt Gent of met andere Natuurpuntafdelingen?

Christine: “In 2011 ondertekenden we een belangrijke samenwerkingsovereenkomst

met Ward Stulens en Bart Vangansbeke van Natuurpunt Gent voor de restfinanciering van onze aankopen in de Kiekebossen die gelegen zijn op Gents grondgebied. Dankzij veel tijd en energie is het Bart in 2013 gelukt om een aankoopsubsidie van de stad Gent te verwerven voor de aankopen in de Kiekebossen op Gents grondgebied. Voor activiteiten is er veel onderlinge samenwerking tussen de verschillende Natuurpuntafdelingen in het Meetjesland. Zo organiseren we samen elk jaar de Meetjeslandse gordel, waaraan ook Velt meewerkt. De verschillende afdelingen stippelen een fietsroute uit in hun eigen gebied. In overleg kiezen we dan een centrale startplaats waar we verschillende activiteiten organiseren. Vandaar vertrekken de fietsers in een lusvormige route rond het Meetjesland. Hier en daar zijn onderweg haltes voorzien voor bijvoorbeeld een bezoek aan een natuurreservaat of een bioboerderij. Jaarlijks zijn er tussen de 800 en 1000 deelnemers en de opbrengst is integraal bestemd voor nieuwe aankopen van natuurgebied. De volgende editie van de Gordel vindt plaats op 11 juni 2017. We gaan ook regelmatig op bezoek bij andere afdelingen om natuurgebieden te bekijken en eerder hebben we al samengewerkt met IGN (Interessegroep Natuur, Sleidinge) voor de organisatie van een fietsroute. Binnenkort helpen we ook mee met een boomplantdag van de Watergroep.”

NATUURPUNT EEKLO-KAPRIJKE-EVERGEM NODIGT UIT

Elk jaar organiseert afdeling Eeklo-Kaprijke-Evergem een rondleiding in de Kiekebossen. Ook de leden van Natuurpunt Gent zijn hartelijk welkom! We doorkruisen de Kiekebossen aan beide zijden van de R4, waarbij we getuige zijn van de rijke flora in dit stukje ongerepte Oude Kale. We stappen door ruig en mogelijk erg nat terrein.
Afspraak: zondag 21 mei 2017 om 9.00 uur aan de poel, Kalestraat 41 in Evergem
Duur: 2.30 uur. Info: Rik Van Herck – 09/344.54.66

Ook op de cursus over kevers zijn geïnteresseerde Natuurpunters uit Gent hartelijk welkom. De cursus bestaat uit drie theorielessen op 21 en 28 februari en 3 maart. Later op het jaar volgen ook nog twee praktijkuitstappen. Lesgever is Chris Bruggeman.
Afspraak: 19.30 uur in het NPM-ontmoetingscentrum, stationsgebouw Eeklo, Koningin Astridplein 1, 9900 Eeklo.

Vanaf eind december meer info hierover op: www.natuurpunt-eeklo-kaprijke-evergem.be